

גליון 42, 21 באוקטובר 2009

להעמיד את אולמרט לדין

בעקבות אימוץ דו"ח גולדסטון על-ידי מועצת זכויות האדם של האו"ם.

יו״ר חד״ש, ח״כ **מוחמד ברכה**, אמר בתגובה לאימוץ דו״ח גולדסטון על ידי מועצת זכויות האדם של האו״ם, כי ״הדו״ח חובר בידי ועדה מהימנה ואנשים מהימנים. אימוצו הוא הדבר המובן מאליו. אם הוא מעריך שישראל ביצעה פשעי מלחמה, משמע שבישראל ישנם פושעי מלחמה. אלה צריכים לעמוד לדין מיד, מבלי לגלגל את האחריות לחייל הבודד, שלחץ על ההדק. כל מי שמעל החייל, עד ראש הפירמידה, כלומר ראש הממשלה לשעבר אולמרט, הם האחראים, ואותם יש להעמיד לדין״.

בדיון בכנסת על דו״ח גולדסטון אמר ח״כ **דב חנין** (חד״ש), כי העברת הנושא של מלחמת עזה לזירת המשפט הבינלאומי, תכפה על ישראל להפסיק את ההפקרות. מי שמבצע עבירות על דיני המלחמה הבינלאומיים – ייתן על כך את הדין.

דו״ח גולדסטון, הבהיר חנין, הוא כתב אישום רציני, שייתכן ויתברר בפני בית הדין הבינלאומי הפלילי בהאג. לכן ממשלת נתניהו מטעה את הציבור, בנסותה לטעון, שהדו״ח הוא מעשה ידיהם של משפטנים בעלי כוונות רעות.

מועצת זכויות האדם של האו״ם אימצה ב-16.10 החלטה, הקוראת ליישם את דו״ח גולדסטון לחקר פשעי מלחמת עזה ולהעבירו למועצת הביטחון. 25 נציגים הצביעו בעד ההצעה לאמץ את הדו״ח, רק 6 התנגדו, ו-11 נמנעו.

ההחלטה, המגנה גם את פעולותיה האחרונות של ישראל בשטחים הפלסטיניים, לרבות במזרח ירושלים, מאמצת את המלצות הדו״ח, לפיהן על שני הצדדים בסכסוך, קרי ישראל וחמאס, להוכיח למועצת הביטחון בתוך שישה חודשים, כי הם מנהלים חקירות מהימנות בנוגע לפשעים שבוצעו לפי קביעת הדו״ח. אם לא יעשו כן, העניין יועבר לטיפולו של בית הדין הפלילי הבינלאומי בהאג.

ההחלטה של מועצת זכויות האדם, שתמכו בה גם רוסיה וסין, היא צעד נוסף לקראת העמדה אפשרית של בכירים ישראלים לדין בבית הדין הפלילי הבינלאומי בהאג. כמו כן גוברת האפשרות, שבתי משפט במדינות שונות יעמידו לדין בכירים ישראלים, כאשר אלה ייכנסו לתחומן.

הניסיון של ראש הממשלה נתניהו ואנשיו לתאר את מלחמת עזה כ״הגנה עצמית״ הוא מעשה אווילי ומגוחך של ממסד מיליטריסטי-שוביניסטי, שהעולם לומד להוקיע.

פתיחת שנת הלימודים בהשכלה הגבוהה:
ירידה דרמטית במספר המרצים

280 אלף סטודנטים פתחו ביום א׳ השבוע את שנת הלימודים במוסדות להשכלה גבוהה. אך מיספר המרצים שילמדו אותם הולך ומצטמצם. לפני עשור עמד מיספר המישרות של אנשי הסגל על 4,684 ואילו השנה ירד מיספרם ל-4,300. זו ירידה של כ-8 אחוזים במיספר המרצים במהלך עשור. מיספר המישרות של חברי הסגל האקדמי הזוטר ירד מ- 2,312 מישרות ל-1,905 - ירידה של 18 אחוזים.

והתוצאה: בעוד שלפני כעשרים שנה, היה במוסדות להשכלה גבוהה יחס של מרצה אחד ל-16 סטודנטים, הרי כעת עלה היחס למרצה אחד ל-24 סטודנטים.

במקביל גברה העסקה של עובדים לא קבועים בתור מרצים (מורים מן החוץ). מיספר המורים מן החוץ עלה מ-1,286 לפני עשור ל-1,543 בשנה שעברה - עלייה של 20 אחוזים. עלות העסקתם של מורים מן החוץ זולה יותר לאוניברסיטאות, שכן הם מועסקים כעובדים זמניים, עם חוזים זמניים, המתחדשים מדי כמה חודשים.

90 שנה למפלגה הקומוניסטית הישראלית

אירוע חגיגי
ייערך במוצ"ש, 7 בנובמבר,
במרכז הקונגרסים במבואות חיפה,
ההתכנסות בשעה 18.00,
בתוכנית: דברים, תוכנית אמנותית

בכנסת

התגברות הפשיעה

"העלייה הדרסטית בגל הפשיעה מעוררת דאגה חמורה" – ציין ח"כ **עפו אגבריה** (חד"ש) בדיון בכנסת (13.10).

ח"כ אגבריה הצביע על הבסיס הכלכלי-חברתי לפשיעה הגוברת – אבטלה, מצוקה כלכלית, נשירה מלימודים, מצוקת דיור. מצוקות אלה חמורות במיוחד במגזר הערבי, וזה מתבטא גם בפשיעה גוברת בקרב האוכלוסייה הערבית.

אגבריה הדף את טענות השר לביטחון פנים, כאילו למשטרה חסר מידע, ולכן אינה תופסת את מבצעי הפשעים. כאשר המשטרה רצתה למצוא ילד שהניף דגל פלסטיני, היא מצאה אותו. אך כאשר ביישובים הערביים נרצחו בשנתיים האחרונות עשרה בני אדם – המשטרה לא תפסה את הרוצחים. מצב זה דוחף את הנפגעים לחפש פתרונות במקומות אחרים, כמו, למשל, בקרב המשפחה המורחבת.

גם הטענה של מחסור בכוחות משטרה אינה תופסת, ציין אגבריה. בתקופת מערכת הבחירות, מצאה המשטרה לנכון לגייס 3,000 שוטרים, כדי לאבטח את ח"כ בן ארי, הידוע בדעותיו הכהניסטיות, בעת שזה החליט לבקר באום אל-פחם.

ח"כ אגבריה הוקיע את הקמת יחידת המסתערבים, שהמשטרה מייעדת לפעילות רק בקרב האזרחים הערבים. הקמת יחידה המכוונת לפעולה בקרב לאום מסוים היא צעד אנטי-דמוקרטי, המכתים אוכלוסייה שלימה וגורם להתססה.

זיהום האוויר באזור חיפה

בהצעה דחופה לסדר יומה של הכנסת (14.10), העלה ח"כ **דב חנין** (חד"ש) את שיעורי התחלואה הגבוהים בחיפה, ובמיוחד בקרב ילדים, וקשר זאת בזיהום האוויר באיזור. חנין ציין, כי ילדים פגיעים במיוחד לזיהום אוויר בעופרת, בבנזין, בדוקסינים ועוד.

ח"כ חנין תבע מהשר לאיכות הסביבה להקפיד על יישום החקיקה הסביבתית, שהכנסת אישרה, ובכלל זאת – חוק אוויר נקי וחוק "המזהם משלם". הוא ביקר את העובדה, שרשויות מקומיות גדולות, המחויבות להכין תוכנית להפחתת זיהום האוויר – אינן עושות זאת. גם החוק המאפשר הפעלת אלפי פקחים של הרשויות במקומיות בהגנה על הסביבה אינו מבוצע.

נוסף לכך, חיוני למנוע כניסת מקורות זיהום נוספים, כמו תחנת הכוח הפחמית באשקלון, לאזורים מוכי זיהום.

חנין קרא לבניית חיבור בין בריאות לסביבה במערכת הממשלתית, וזאת בפעולה משותפת של משרד הבריאות, משרד התמ"ת והמשרד להגנת הסביבה.

משלחת המפלגה הקומוניסטית שבה מביקור קובה

משלחת של המפלגה הקומוניסטית הישראלית שבה ב-12.10 מהוואנה, בירת קובה. המשלחת ביקרה בקובה בהזמנת המפלגה הקומוניסטית.

במשלחת השתתפו שלושה חברים: שני חברי הלשכה הפוליטית של המפלגה: יו"ר חד"ש ח"כ **מוחמד ברכה** ויו"ר מרחב ההסתדרות במשולש הדרומי, **ג'מיל אבו ראס**; וחבר הוועד המרכזי ד"ר **עופר כסיף**.

המשלחת ביקרה בקובה במשך שבוע ימים, במהלכו נפגשו חבריה עם חורחה ריסקט ואלדס, חבר הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית, ועם חורחה מרטי מרטינס, יו"ר המחלקה לקשרים בינלאומיים של המפלגה.

המשלחת ביקרה במקומות עבודה וקיימה שורה של פגישות שמטרתן להדק עוד יותר את הקשרים בין שתי המפלגות.

הפנינג מחאה בשכונת הדר בחיפה

מאות השתתפו ב-16.10 בהפנינג הרחוב המחאתי בשכונת הדר בחיפה, שאורגן על-ידי ועד תושבי שכונת הדר נגד אלימות משטרתית. ההפנינג כלל הופעות של אמנים יהודים וערבים, וכן דוכנים למכירת מזון וחולצות, שכל הכנסותיהם הן תרומה להמשך פעילותו של ועד הפעולה. באירוע השתתף גם חבר מועצת העיר **הישאם עבדו** (חד"ש), שהביע את תמיכתו בוועד הפעולה ובתושבי השכונה.

בהפנינג הופצו טופסי עדות – בעברית, ברוסית ובערבית, בהם נתבקשו תושבים, שחוו אלימות מצד שוטרים, או אי-מתן מענה הולם לפניותיהם מצד המשטרה, למלא את פרטיהם האישיים ואת פרטי האירוע. שאלונים אלה הם חלק מפרויקט תיעוד, שיזם הוועד. כמו כן, חולקו זכותונים, המפרטים מהן זכויותיו וחובותיו של אזרח בעת שהוא נתקל בשוטר.

על גבי הזכותונים וטופסי העדות מצוין מספר טלפון של צוות תגובה מהירה, שמפעיל הוועד, וכל אזרח שסובל מאלימות משטרתית, יוכל לפנות למספר זה 24 שעות ביממה. "בעבר היו מקרים של שוטרים שניסו לפרוץ לבתים של אנשים בשכונה, מבלי שהיה ברשותם צו חיפוש", אומרים בוועד. "שיטה שהוכיחה את עצמה היא - להתקשר לצוות תגובה מהירה, כדי שלמקום יגיעו פעילים, מצוידים במצלמות. הדבר מסייע להרתיע את השוטרים".

בהפנינג עצמו השתתפו ארגונים לשינוי חברתי, שהעמידו דוכנים וחילקו חומרי הסברה. בין הארגונים המשתתפים היו "אישה לאישה – מרכז פמיניסטי חיפה", שחילק דו"ח על היבטים מגדריים של ביטחון אישי בשכונת הדר; מרכז מוסאווא, שחילק דו"ח על אלימות משטרתית כלפי אזרחים ערבים בישראל; מק"י שהקימה דוכן, ואחרים.

יצוין, שפעילות ופעילים של מק"י וחד"ש נמנים עם יוזמי הקמת הוועד ופעיליו המרכזיים.

המעוניינים ליצור קשר עם ועד הפעולה, מוזמנים לכתוב אל: haifa.hadar@gmail.com

85 שנה להקמת המ"ק בלבנון

המפלגה הקומוניסטית הלבנונית, שהיא המפלגה הרב-עדתית הוותיקה ביותר, תציין מלאות 85 שנה להיווסדה בשורה של אירועים שיתקיימו בסוף החודש בביירות.

המפלגה הוקמה כמפלגה הקומוניסטית הסורית-לבנונית בשנת 1924.היא הוצאה מחוץ לחוק בשנת 1939 בידי שלטונות הכיבוש הצרפתים. האיסור הוקל בשנת 1943. בעשרים שנות קיומה הראשונות, המפלגה הסורית-לבנונית הייתה מוקד הפעילות הקומוניסטית בלבנון ובסוריה. בשנת 1944 המפלגה התפצלה, ומפלגה קומוניסטית נפרדת הוקמה בכל אחת מן הארצות. בשנת 1948 המפלגה הלבנונית הוצאה מחוץ לחוק, ורק ב-1971 הותר לה לפעול באופן חוקי. המפלגה ארגנה התנגדות פעילה לכיבוש הישראלי, שהחל ב-1982.

קרן המטבע: משנה מקום, לא משנה דעה

לארה"ב – 16% מזכויות ההצבעה; לסין – 3% בלבד.

מאת **אפרים דווידי**

מה ניתן ללמוד מהמשבר הכלכלי? איך יוצאים ממנו? מיטב המוחות בעולם הקפיטליסטי התכנסו בשבוע שעבר באיסטנבול, במסגרת הוועידה השנתית של קרן המטבע הבינלאומית, כדי לנסות ולהשיב לשאלות אלה. שר האוצר, ד״ר יובל שטייניץ, גילה לשליח ״הארץ״ שסיקר את הוועידה, כי ״אינו יודע, מדוע פרץ המשבר״. כך, שלשאלות שנשאלו בוועידה בתורכיה, יש להוסיף שאלה שלישית: איך נוצר המשבר? מה ניתן ללמוד מהמשבר? ואיך, לעזאזל, יוצאים ממנו?

ההתכנסות באיסטנבול הייתה יוצאת דופן. בדרך כלל, האדונים (בין המתכנסים אין כמעט גברות) המעונבים, המשתתפים בוועידות אלה והטסים במטוסים פרטיים או במחלקה ראשונה, נפגשים לרוב בבירות העולם הגדול. איסטנבול העממית, הענייה והרועשת, אינה נמנית עמן. אבל ראשי הקרן רוצים לשנות דימוי: לא עוד שומרי החומות האדוקים של הגלובליזציה הקפיטליסטית. מעתה זו קרן ״חדשה״, קרן היכולה לתרום תרומה משמעותית ליציאת העולם מהמשבר.

רבבות הפגינו באיסטנבול נגד קרן המטבע, נגד הגלובליזציה ונגד הקפיטליזם. משטרת תורכיה, הידועה בפיזור אלים של הפגנות האחד במאי, שבה והזכירה למפגינים, ולכל מי שקרא עיתונים בשבועיים האחרונים, שהקרן רוצה לשנות דימוי. אבל משטרת איסטנבול סבורה אחרת. המציאות חזקה מכל תרגיל יחצני.

לשנות הכל, כדי לא לשנות דבר

הקרן ״החדשה״ מציעה כמה דרכים להתנתקות מהקרן ״הישנה״ והשנואה. יו״ר קרן המטבע, הסוציאליסט הצרפתי **דומיניק שטראוס קאהן,** שיבח באיסטנבול את המעבר מפורום G8 (שמונה הכלכלות הקפיטליסטיות הגדולות בעולם) ל-G20, המייצג את 20 המשקים הגדולים. G20 יהיה, לדבריו, ״הפורום העיקרי להובלת המדיניות הכלכלית העולמית״.

שטראוס קאהן אמר עוד, כי המשבר הכלכלי לא הסתיים, כיוון ששיעור האבטלה עדיין נמצא בעליה במדינות רבות, וכיוון שההתאוששות הכלכלית מדשדשת לעומת זאת, שיבח שטראוס קאהן את תיאום המדיניות הבינלאומית בתקופת המיתון וכינה אותו ״חסר תקדים״. תוכניות התמריצים והסבסוד הממלכתי להון ולבעלי ההון, אותם עודדה הקרן, ״סייעו למנוע ירידה בתפוקה התעשייתית בעולם״. שטראוס קאהן חזר על קריאתו להעניק לקרן המטבע סמכויות נוספות ולהפוך אותה למעין בנק מרכזי עולמי. נוכח הקרירות, בה התקבלה הצעתו, חזר בו שטראוס קאהן, ובמסיבת העיתונאים שנערכה בתום הוועידה, הוא ביקש סמכות צנועה יותר, בציינו שהקרן יכולה להעמיד קווי אשראי גמישים לרשות מדינות בעולם. שטראוס קאהן הזהיר מפני נסיגה מוקדמת מתוכניות התמריצים הממשלתיות, ואמר, כי נסיגה שכזו עלולה ״לחסל את ההתאוששות״.

תיאום בין המשקים בכל מדינות העולם, התערבות הממשלה בכלכלה, דמוקרטיזציה של הארגונים הכלכליים הבינלאומיים – כל אלה הן, לכאורה, הצעות מהפכניות בתולדות קרן המטבע. אבל העובדות מצביעות, שמדובר בעצם בתרגיל הונאה גדול. כדברי האימרה הצרפתית: משנים הכל, כדי לא לשנות דבר.

כדי לשנות את קרן המטבע מן היסוד, יש לשנות את עקרונות הפעולה שלה. למשל: לאתגר את השליטה של ארה״ב במוסדות הפיננסיים הבינלאומיים בכלל, ובקרן ובבנק העולמי בפרט. בניגוד לנהוג בארגון האומות המאוחדות, בו לכל מדינה יש קול אחד; בקרן המטבע יש למדינות שונות משקל שונה בעת הצבעה. כך, למשל, בידי ארה״ב מצויים 16% מזכויות הצבעה. למדינות גוש היורו יש 32% מזכויות ההצבעה. לכן, בידי ארה״ב, בסיוע אירופי או בלעדיו, לטרפד כל מהלך שאינו משרת את האינטרסים שלה. לכלכלה השלישית בגודלה בעולם, סין עממית, שמורים רק 3% מזכויות ההצבעה. לקבוצה של 24 מדינות אפריקה, המיוצגת בידי רואנדה, יש רק 1.39% מזכויות הצבעה. האוכלוסייה במדינות אלה, השוכנות באפריקה השחורה, דומה בהקפה לאוכלוסיית ארה״ב.

מכאן שלמעשה, מאז הקמתם בתום מלחמת העולם השנייה ועד ימינו, קרן המטבע והבנק העולמי הם כלי שרת בידי המדינות הקפיטליסטיות הגדולות, ובייחוד בידי המעצמה הקפיטליסטית הגדולה, ארצות-הברית.

המשבר הקפיטליסטי: ממילים למעשים

חמורה מהיעדר שקיפות ודמוקרטיה בסיסית במוסדות הקרן והבנק העולמי, היא המדיניות שנוקטות הקרן והזרוע הביצועית שלה – הבנק העולמי, בעת המשבר הכלכלי הנוכחי. מדיניות זו מוכיחה שראשי המוסדות האלה לא מבינים דבר ולא למדו דבר.

בהודעת הסיכום של ועידת איסטנבול נכתב, כי ״מעתה ישנן בידי הקרן סמכויות רחבות יותר לניתוח של המדיניות הפיננסית ושל הגורמים, שבכוחם לשבש את היציבות של הכלכלה העולמית״. ועוד: ״בעקבות הרחבת הסמכויות, הקרן תוכל להצביע על צעדי מדיניות בכל מדינה ומדינה. מטרת צעדים אלה היא לבצע שינויים במדיניות הכלכלית של הממשלות השונות״.

בצילו של המשבר הקפיטליסטי, שלא רואים את סופו, הקרן כבר החלה לנקוט ״בצעדי מדיניות״. כדרכה מזה עשרות שנים, הקרן מנצלת את מצוקתן של הממשלות, הזקוקות לאשראי דחוף, ומכתיבה להן את המדיניות הישנה, הכוללת ״ריסון תקציבי״, ״הגמשת שוק העבודה״ והפרטה. לגבי אירופה, למשל, המליצה קרן המטבע לשים קץ למדיניות קיצור שעות העבודה והגדלת הקצבאות, ובייחוד קצבאות האבטלה.

בסיכום, בניגוד להצהרותיה בדבר "שינוי במדיניות", שבה קרן המטבע להכתיב אותה מדיניות כלכלית וחברתית ניאו-ליברלית, אשר הובילה למשבר הכלכלי העולמי, שפרץ לפני שנתיים.

שביתת הרעב הגדולה בראשית 1950

שיחה עם מטי שמלי על סניף רמלה בשנים 1948-1950.

מאת **תמר גוז'נסקי**

מטילדה שמלי, שכולם מכירים בשם מטי, היא היום סבתא-רבה ומתגוררת בבת-ים. את דרכה במפלגה הקומוניסטית הישראלית החלה בסניף רמלה.

מטי ובן זוגה שלמה שמלי (שניהם ילידי 1922), היו פעילים צעירים, הבונים את הסוציאליזם בבולגריה שלאחר מלחמת העולם השנייה. עוד בהיותם בבולגריה, פגשו כמה מראשי המפלגה הקומוניסטית הפלשתינאית, וביניהם – שמואל מיקוניס ואליהו (אלירשה) גוז'נסקי.

מטי ושלמה שמלי נמנו עם קומוניסטים צעירים בולגרים, שהגיעו לארץ ב-1948. מנמל חיפה, העבירו את המשפחה הצעירה עם בתם למעברה בנווה חיים (ליד חיפה). יומיים לאחר ששוכנו במעברה, הגיע אליושה והביא עמו קופסת ביסקוויטים לילדה בת השנתיים. אליושה אמר לשלמה שמלי, כי הוא נחוץ מאוד לפעילות במפלגה. כך החלה עבודתו רבת השנים של שמלי כעובד המפלגה (פונקציונר).

סיפורה של מטי

"שלמה יצא ואני והבת אתי נשארנו לבד באוהל. כעבור יומיים, עזבתי את המעברה בנווה חיים ונסעתי למעברה בפרדס חנה, לשם העבירו את חברינו הטובים מיקו ושרה מנחם. כעבור פרק זמן קצר, העבירה אותנו הסוכנות במשאית לרמלה.

הגענו לרמלה, ונציג הסוכנות אמר לנו שנבחר בית מבין הבתים, שמהם גורשו המשפחות הערביות. אני זוכרת שנכנסנו לבית אחד, ראינו שם מיטת תינוק ועל השמיכה – מוצץ. הרגשנו נורא, ולא רצינו להישאר שם. הסתובבנו בין הבתים וחשבנו מה לעשות. מאחר שלא היה לנו היכן לגור, בסוף נכנסנו לאחד הבתים.

שמענו שברמלה ישנו גטו, שבו מרוכזים הערבים שנותרו בעיר. שלמה חיפש ומצא את הגטו, ולאחר בירורים פגש שם חברים קומוניסטים. כך החלו הקשרים החמים עם החברים הערבים. מאותן שנים, אני זוכרת במיוחד את מוחמד חדד, עבדאללה זקוט, עיסא דביט, פאוזי דביט וחאלד כחיל, וגם את סוהיל נסאר, שהיה במקורו מנצרת.

זמן קצר לאחר שהגענו לרמלה, שלמה נעצר על-ידי שוטרים בעת שחילק כרוזים. המפלגה פירסמה אז כרוזים רבים בעברית ובערבית, וגם בבולגרית ובשפות נוספות.

מועדון המפלגה ברמלה, שהיה ביתנו השני, היה פעיל כל השבוע. בכל פעילות – המועדון היה מלא. אני זוכרת את עצמי מגיעה למועדון עם בתי התינוקת, והיו עוד חברות צעירות רבות, יהודיות וערביות, שבאו לאסיפות עם ילדיהן. אחר כך פתחנו מועדון שני של המפלגה.

המועדון היה יעד לבריונים שארגנה מפא"י. זכורה לי במיוחד אסיפה, שבה הופיע המזכ"ל שמואל מיקוניס. בריונים של מפא"י וחירות תקפו את המשתתפים ופצעו אחדים. אבל החברים שלנו לא היססו, דחפו, הכו והרחיקו את הבריונים.

נוסף לפעילות במפלגה, הייתי פעילה גם בארגון הנשים הדמוקרטיות, שהוקם באותן שנים. הייתי אחראית לארגון חוגים וטיולים של נשים.

בסניף פעלה גם מקהלה, שגם אני שרתי בה. המקהלה הייתה מופיעה באסיפות המפלגה.

זכורות לי הפגנות ה-1 במאי ההמוניות, שארגנה המפלגה הקומוניסטית ברמלה. היינו צועדים ברחוב הראשי עם הדגלים האדומים והסיסמאות, וזה היה אירוע שכל העיר דיברה עליו.

הודות לפעילות החברתית והציבורית של החברים, המפלגה רכשה יוקרה רבה. היחס החם של האוכלוסייה בא לידי ביטוי בבחירות המקומיות. בבחירות לעירייה ב-1950 השיגה המפלגה הקומוניסטית שלושה נציגים בעירייה. הנציגים היו: שלמה שמלי, אברהם גורה ומשה גבזה. גם במועצת הפועלים היו לנו שלושה נציגים. כל הנציגים שלנו טיפלו בבעיות המקומיות, בבעיות אישיות של עבודה ודיור, ופנו אליהם לא רק חברי מפלגה וידידיה.

נוכח הבעיה הקשה של אבטלה, החברים ברמלה יזמו את הקמתה של ועדה יוזמת של מובטלים. הוועדה הזאת ארגנה משלחת, שפנתה למזכיר ההסתדרות, בתביעה לסדר עבודה לכל המובטלים.

הפעולה הציבורית החשובה ביותר, ששלמה הנהיג בהיותו אחראי מפלגתי ברמלה, היו המאבק ושביתת הרעב של חברי המושבים הקומוניסטים ב-1950. השובתים ברובם היו ממושבים באזור רמלה, והיו ביניהם בולגרים, רומנים ופולנים. למרות ששלמה עצמו לא היה חבר מושב, גם הוא שבת רעב. אני זוכרת שבסיום שביתת הרעב, שמלי יצא, נפל והתעלף".

שביתת הקומוניסטים, חברי המושבים

בשנים 1948/49 כיוונה הסוכנות רבים מהעולים החדשים אל כפרים ערבים נטושים, שמהם הוברחו או גורשו התושבים.

במאמר שפירסם ב"קול העם" (4.1.1950), ציין אליעזר שומרניק (פיילר), כי בהכנסת העולים החדשים לכפרים הערביים הנטושים הייתה לשלטון הישראלי מטרה פוליטית: להוכיח לעולם, שאין מקום להחזרת פליטים ערבים למדינת ישראל. אולם העולים עצמם, שלא בחרו להשתכן באותם כפרים, אלא הובאו אליהם, סבלו ממחסור. לא היו להם כלים לבצע עבודה חקלאית, היו חסרים מצרכי מזון בסיסיים.

שליחים של מפא"י, שהייתה מפלגת השלטון, שהגיעו לכפרים בתור מדריכים, ארגנו בכל כפר מושב עובדים. אותם מדריכים הציגו לתושבים דרישה ברורה: כדי להיות חברי

(המשך בעמוד 5)

שביתת הרעב הגדולה

(המשך מעמוד 4)

מושב ולקבל סיוע בארגון המשק החקלאי ובנושאים אחרים, עליהם להתפקד למפא"י.

בין התושבים במושבים היו גם עולים קומוניסטים, ואלה ברובם סירבו להירשם כחברים במפא"י. בתגובה, תבעו שליחי מפא"י מכל חברי המושב לקבל החלטה על הוצאת הקומוניסטים מהמושב. מושב שסירב להוציא את הקומוניסטים משורותיו, ובעצם — לגרשם, נענש: הסוכנות סירבה להעביר לו כלים וציוד חקלאי.

כאשר נוכחו שליחי הסוכנות, כי במושבים רבים סירבו לגרש את הקומוניסטים, הם העלו את הדרישה, שכל חבר מושב יחתום על הצהרה שהוא ציוני, ומי שלא יחתום — יסולק מהמושב.

מוסדות מק"י יצאו במערכה ציבורית נגד הרדיפות המקארטיסטיות במושבים. ב-12 בינואר 1950, העלתה הסיעה הקומוניסטית בהסתדרות לסדר יומו של הוועד הפועל את נושא הטרור האנטי-קומוניסטי במושבים.

הקומוניסטים שהתגוררו במושבים, שנעזרו בסניף רמלה של מק"י ובמיוחד בשלמה שמלי, החליטו להתארגן למערכה ציבורית נגד מסע השיסוי, ההרעבה והגירוש.

ב-23 בינואר 1950, הכריזו 15 ראשי משפחות מהמושבים על שביתת רעב במשרדי מחלקת ההתיישבות של הסוכנות בתל-אביב. שובתי הרעב מחו על שלילת המוצרים החיוניים, הזרעים והתקציב. לוי אשכול, שהיה אז יו"ר המחלקה, סירב לקבלם לשיחה.

הפגנות סולידריות

ארגוני מק"י התגייסו לעזרת השובתים. ב-24 בינואר אורגנה אסיפה המונית של מאות פועלים ובני נוער ליד משרדי הסוכנות, בה נשא דברים עוזי בורשטיין, נציג הנוער הקומוניסטי. חברי הנהגת מק"י, וביניהם ח"כ מאיר וילנר, ביקרו אצל השובתים רעב.

ביום החמישי לשביתה, אורגנה בת"א הפגנה רבת משתתפים נגד הטרור של מפא"י במושבים ובעד ישראל חופשית ודמוקרטית. תושבי ת"א הוזמנו להשתתף בהפגנה באמצעות רמקולים, שהוצבו בצומת של רחוב אלנבי ושד' רוטשילד. אלפים נקבצו, והאזינו לנאום שנשא ח"כ מאיר וילנר, בעודו עומד על שולחן בקפה "עטרה" הסמוך. עצרת ההפגנה ננעלה בשירת "האינטרנציונל".

בעת שהמפגינים התפזרו, תקפו אותם כוחות משטרה ופצעו שלושה קשה. השוטרים עצרו עשרות מפגינים, וביניהם — אברהם פייגנבוים, יהודית (איטה) גוז'נסקי, אליהו בלומשטיין, ומשה זסק, שאלימות השוטרים גרמה לו זעזוע מוח.

שעה לאחר שפוזרה עצרת ההפגנה בתמיכה בקומוניסטים שובתי הרעב, התארגנה בת"א תהלוכת הפגנה המונית, שיצאה ממשרדי הסוכנות וצעדה לאורך רחוב אלנבי עד לכיכר מוגרבי.

שביתת הרעב נמשכה, וב-30 בינואר 1950, במלאות שבוע לשביתה, התארגנה עוד הפגנת אלפים בת"א בסולידריות עם השובתים. ההפגנה יצאה מאזור מועדון מק"י ברחוב מרכז

והקשיבה העיר, כי עמסו מדרכות
המונים צפופי זעם ושכם.
המילים הפשוטות,
המילים הדרוכות,
זה כוחן מני-אז - לחשל מערכות
בדברן בלשון מים ולחם!

אלכסנדר פן, "הפגנה", 1954

בעלי מלאכה, וצעדה לאורך אלנבי. כאשר הגיעו 2,500 המפגינים לשדרות רוטשילד, נתקלו במחסומי משטרה. המפגינים נעצרו, ובמקום נערכה עצרת, בה נשאה דברים אסתר וילנסקה, חברת הוועד הפועל של ההסתדרות מטעם מק"י.

לאחר שהעצרת נסתיימה, הגיחו ממארבים בסביבה מאות שוטרים חבושי קסדות וחמושים באלות והתנפלו על המפגינים. עשרות מפגינים נפצעו, שניים מהם — באורח קשה.

שובתי הרעב המשיכו להתבצר במשרדי מחלקת ההתיישבות. משלחות רבות הגיעו להביע תמיכה במאבקם. בין המבקרים היו: חברי הכנסת של מק"י, המשורר אלכסנדר פן ומשלחות מסניפים של מק"י ברמלה, בלוד וביישובים נוספים. אמנים נודעים, וביניהם הבימאי יוסף מילוא והמשוררת לאה גולדברג, הביעו תמיכה בשובתים.

בחיפה נערכה ב-29 בינואר הפגנה המונית בסולידריות עם השובתים, וגם שם תקפו שוטרים את המפגינים.

ב-5 בפברואר, לאחר 14 ימי שביתת רעב, התערבה המשטרה, והרחיקה את השובתים בכוח ממשרדי מחלקת ההתיישבות. שובתי הרעב, שבקושי עמדו על רגליהם, הובאו לתחנת משטרה, נחקרו ושוחררו.

באותו יום פירסם הוועד המרכזי של מק"י, גילוי דעת, המביע סולידריות עם שובתי הרעב, מוקיע את אלימות המשטרה, וקורא לציבור הישראלי להגן על זכות השביתה.

שביתת רעב נוספת והישג

למחרת גירושם האלים ממחלקת ההתיישבות, חידשו הקומוניסטים, חברי המושבים את שביתת הרעב שלהם, והפעם - במשרדי המרכז החקלאי ברחוב אלנבי.

חידוש השביתה חיזק את גל הסולידריות עם שובתי הרעב. הוקמה ועדה יוזמת של אנשי רוח ואישים מתקדמים לעזרת השובתים.

ב-11 בפברואר נערכה בת"א הפגנת אלפים נוספת, שאף היא יצאה ממרכז בעלי מלאכה, בהפגנה זו נשאו דברים חברי הכנסת תופיק טובי ומאיר וילנר, חברת הוועד הפועל של ההסתדרות אסתר וילנסקה והמשורר אלכסנדר פן.

ביום השישי לשביתת הרעב השנייה, הסכימו ראשי המרכז החקלאי לחתום על הסכם, לפיו יקבלו כל חברי המושבים, כולל הקומוניסטים, אמצעי קיום ומקור פרנסה.

כך הסתיימה בהישג מערכה חברתית חשובה, שהעלתה על סדר היום שאלות עקרוניות לגבי אופי המשטר המתגבש בישראל, לגבי חופש השביתה, לגבי רדיפת קומוניסטים בשל דעותיהם, ולגבי אלימות המשטרה כלפי שובתים.

אולם הטרור של מפא"י, שכלל רדיפת קומוניסטים באמצעות נישול, גירוש ופיטורים, נמשך בישראל עוד שנים ארוכות לאחר מכן.

מאות הפגינו נגד גירוש הילדים

מאות פעילים חברתיים ואנשי שמאל, ובהם חברי מק"י וחד"ש, הפגינו ב-15.10 בתל-אביב נגד גירוש ילדי העובדים הזרים. בהפגנה נשאו המפגינים שלטים עם הסיסמאות "ילדי ישראל - אזרחות ישראלית", ו-"הילדים לא זרים". בין המפגינים היו הח"כים דב חנין (חד"ש) וניצן הורוביץ (מרצ).

בדיון אצל ראש הממשלה בשבוע שעבר, הצהיר השר אלי ישי, כי לא יסכים להעניק לילדים, המועמדים לגירוש, מעמד חוקי. 1,200 הילדים יגורשו, כנראה, בתום שנת הלימודים.

מרכז הארגונים של ניצולי השואה, המאגד למעלה מ-50 ארגונים, פנה בשבוע שעבר לראש הממשלה ולשרים, כדי לנסות ולמנוע את גירוש הילדים. ממלא מקום יושב ראש מרכז הארגונים, **זאב פקטור**, כתב לראש הממשלה: "מוטלת עליך חובה מוסרית, במיוחד לאור מה שעבר העם היהודי. אסור שהילד יחווה גירוש ממדינה בה נולד רק על רקע מוצאו, זה לקח שחרות בבשרנו".

מפעל תרו בחיפה עלול להיסגר

עובדי מפעל התרופות תרו בחיפה נערכים להכרזת סכסוך עבודה, נוכח החשש להשתלטותה של חברת התרופות ההודית סאן. יו"ר ועד העובדים במפעל, **עדי חיון**, כתב במכתב ליו"ר ועדת העבודה והרווחה, ח"כ חיים כץ: "אנו, 630 עובדי תרו, מודאגים. איננו רוצים להפוך לויטה פרי גליל הבאה, ואיננו רוצים לחיות בחוסר ודאות".

נוכח סכנת הסגירה, פנו יו"ר ההסתדרות במרחב חיפה, ברוך זלץ, וראש העירייה יונה יהב למנהל מרכז ההשקעות במשרד התמ"ת, על מנת למנוע את סגירת המפעל. לדברי יהב במשך עשרות שנים ניתנו עשרות מיליוני שקלים בצורה של מענקים לבעלי המפעל.

יצוין, שגם 450 עובדי סאן בהודו חוששים מהמיזוג, ופתחו בשביתה מתמשכת עקב התנהגות ההנהלה.

שובתי רפואה משלימה דחו הצעה להשעיית השביתה

ועדת התאום של עובדי רפואה משלימה, השובתים כבר כשלושה שבועות, החליטה לדחות את הצעת הפשרה שהציע בית הדין לעבודה. לפי ההצעה, העובדים ישהו את השביתה ל-21 יום וזאת בתמורה למו"מ אינטנסיבי והתחייבות של ההנהלה שלא לעשות שום צעד שירע את מעמדם של העובדים, ובייחוד לגבי העובדים שהשתתפו בשביתה.

לפי הצעת פשרה זו, בתקופת השהיית השביתה, בית הדין לא ידון בבקשת האיגוד לצווי מניעה ולא יכריע בשאלת היציגות של האיגוד. לדברי דובר האיגוד, "הסוכרייה היחידה שהוצעה לנו הייתה מו"מ בנוכחות נציג הארגון. בהצעה אין התחייבות של ההנהלה לעיגון הסכמות בהסדר או בהסכם קיבוצי. לאור זאת, אנו ממשיכים בהתמדה ובנחישות להשבית את עבודת המרפאות. במקביל נפעל לחידוש המו"מ עד להשגה של התקדמות ראויה, שתאפשר את השהיית השביתה".

דיון בגדה השמאלית על הפרטת הכיבוש

במסגרת המפגשים על הפוליטיקה של הכיבוש, הנערכים בחסות מחסום watch, ירצה העיתונאי מירון רפפורט על הפרטת הכיבוש. ההרצאה תתקיים ביום ג', 27.10, בשעה 19.30, במועדון הגדה השמאלית, אחד העם 70, תל-אביב.

חצי מיליון הפגינו במקסיקו בתמיכה בעובדי חברת החשמל המפוטרים

חצי מיליון מפגינים השתתפו ב-17.10 בעצרת, שנערכה במרכז העיר מקסיקו בתמיכה בעובדי חברת החשמל, שפוטרו בידי הממשלה.

ממשלת מקסיקו הימנית הודיעה במפתיע על סגירת חברת החשמל הממלכתית ועל פיטוריהם של כל 46 אלף עובדיה. הממשלה שיגרה מאות שוטרים של יחידות עילית ואנשי צבא, כדי להשתלט על תחנות הכוח ולמנוע את כניסת העובדים למתקנים.

איגוד עובדי חברת החשמל, אחד האיגודים הלוחמניים ביותר במקסיקו, פרסם הודעה לפיה "סגירת החברה מהווה צעד ראשון לקראת הפרטתה".

המפלגה הקומוניסטית הישראלית

ביום ו', 23 באוקטובר, בשעה 16.00,
במועדון אחווה, חיפה

המושב ה-9 של הוועד המרכזי

על סדר היום:
הערות פוליטיות,
האירוע לציון 90 שנה לייסוד המפלגה,
דוחות מהלשכה הפוליטית ומהמזכירות

חוג אחווה – חיפה

שד' בן-גוריון 39
ביום ד', 21 באוקטובר, בשעה 19.30

חרם כלכלי, תרבותי ואקדמי על ישראל?

דיון בהשתתפות מרצים מאוניברסיטת ת"א
פרופ' **גדי אלגזי** וד"ר **ענת מטר**,
המנחה: פרופ' **קלמן אלטמן**

הגדה השמאלית

אחד העם 70, ת"א
בימים: ה' 29.10, ו' 30.10, ומוצ"ש 31.10

פסטיבל אוקטובר ג'אז

בהשתתפות ענת פורט, הרולד רובין, אריאל שיבולת,
חגי פרשטמן, איילת רוז גוטליב, שביעיית אלברט בגר,
שלישיית ארז בר נוי, טריו הגדה, הטריו אסיף צחר ואחרים

ת"ד 26205, ת"א 61261, טל' 03-6293944, פקס 03-6297263, info@maki.org.il
אתר מק"י : www.maki.org.il , אתר חד"ש : www.hadash.org.il